

SELETUSKIRI

Vabariigi Valitsuse korralduse “Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 Eesti rakenduskava” muudatusettepanekute heakskiitmine ja volituse andmine” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Euroopa Merendus- Kalandus- ja Vesiviljelusfondi (*edaspidi EMKVF*) eelarve aastateks 2021–2027 on Euroopa Liidus (*edaspidi EL*) kokku 5 311 000 000 eurot. Eestile on ELi eelarvest EMKVF-i rakenduskava (*edaspidi rakenduskava*) elluviimiseks eraldatud 97 391 060 eurot, millele lisandub Eesti riigipoolne kaasrahastamine summas 41 739 026 eurot. Sellega on 2029. aasta lõpuni elluviidava rakenduskava eelarve 139 130 086 eurot.

ELi eelarveperioodiks 2021–2027 koostatud rakenduskava eesmärk on suunata liidu eelarvevahendeid ELi Ühise Kalanduspoliitika (*edaspidi ÜKP*), liidu integreeritud merenduspoliitika ja liidu ookeanide majandamise valdkonna toetamisse. Rakenduskava elluviimisega toetatakse Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030 (*edaspidi PÕKA*) eesmärkide elluviimist. Lisaks toetab rakenduskava elluviimine kalanduses ja vesiviljeluses sinimajanduse edendamist, et luua töökohti ja soodustada majanduskasvu, kaitstes samal ajal merekeskkonda ning vee-elustikku.

ELi finantsperioodi 2021–2027 EMKVF-i vahendite kasutamiseks tuli kõigil liikmesriikidel koostada programmdokument – Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi rakenduskava 2021–2027. EMKVF-i rakenduskava koostamine tuleneb ka Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi (*edaspidi VVTP*) punktist 7.6. ELi tasandil on EMKVF-i eesmärgid, mis liikmesriikidel tuleb saavutada oma rakenduskavade elluviimisega, määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1139, millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond ja muudetakse määrust (EL) 2017/1004 (*edaspidi EMKVF-i määrus*).

Vabariigi Valitsus kiitis 2021. aasta aprillis heaks PÕKA. PÕKA koostati toona Maaeluministeeriumi poolt tihedas koostöös asjaomaste ministeeriumide, teadus- ja arendusasutuste ning kalandusvaldkonna esindusorganisatsioonide ja huvigruppidega. PÕKA võeti aluseks rakenduskava väljatöötamisele ning EMKVF-i vahendite planeerimisele.

Rakenduskava koostamisega alustati 2019. aastal Maaeluministeeriumi eestvedamisel. Rakenduskava ettevalmistamiseks moodustas maaeluminister 27. märtsi 2019. aasta käskkirjaga nr 60 nõuandva ekspertkomisjoni, kuhu kuulusid asjaomaste ministeeriumite, kalandussektori esindusorganisatsioonide, kalandusvaldkonnaga seotud teadus- ja arendusasutuste, Eesti Keskkonnaühenduste Koja ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajad.

Aastatel 2019–2021 toimus rakenduskava ettevalmistamiseks 7 ekspertkomisjoni istungit. Eraldi toimusid tehnilisemad arutelud rakenduskava ettevalmistavates valdkondlikes (kalapüük, mis hõlmas ka kalapüügiga seotud keskkonna küsimused; vesiviljelus; vee-elusressursside töötlemine ja turustamine) töögruppides, mille koosolekuid toimus 2019. aastal

kokku 6. Ekspertkomisjoni istungitel ja töögruppides arutati rakenduskavas käsitletavat kalanduse olukorra kirjeldust ja valdkonna SWOT-analüüsi, võimalikke lahendusi valdkondlikele probleemidele, sekkumiste valikut ja nende kirjeldust, sekkumiste vahelist eelarve jaotust ning kavandatavaid lihtsustatud kulumudeleid. Rakenduskava eelnõu edastati Euroopa Komisjonile mitte ametlikuks tagasiside saamiseks 2021. aasta juunis, 2022. aasta veebruaris ja 2022. aasta juunis. Rakenduskava eelnõud täiendati vastavalt Euroopa Komisjonilt saadud tagasisidele.

Rakenduskavale algatati keskkonnamõju strateegiline hindamine maaeluministri 8. jaanuari 2020. aasta käskkirjaga nr 11. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu avalik väljapanek toimus 1.–17. septembrini 2020. aastal ning avalik arutelu 8. oktoobril 2020. aastal.

Vabariigi Valitsus kiitis rakenduskava eelnõu heaks 21. juulil 2022. a korraldusega nr 195 andes viimasega ühtlasi maaeluministrile volituse läbirääkimiseks Euroopa Komisjoniga. Rakenduskava esitati Euroopa Komisjonile ametlikult 18. oktoober 2022. a Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide vahelise elektroonilise infovahetussüsteemi SFC 2021 kaudu. Euroopa Komisjon kiitis rakenduskava heaks 8. detsembril 2022. a rakendusotsusega C(2022)9382.

Euroopa Merendus- Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 Eesti rakenduskava on varem muudetud ühel korral. Rakenduskavasse lisati uus tegevus, mis võimaldas ranna- ja sisevete kaluritel küsida toetust jääaluse kalapüügi arendamiseks Eesti rannikumeres ja siseveekogudel, samuti tehti rakenduskavas tehnilisi muudatusi. Rakenduskava muudatusettepanekud kiitis heaks Vabariigi Valitsus 21. novembril 2024. a korraldusega nr 223. Euroopa komisjon kiitis rakenduskava muudatused heaks 28. veebruaril 2025. a rakendusotsusega C(2025) 1388.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid, artikli 24 kohaselt peavad liikmesriigid rakenduskavade muudatused esitama Euroopa Komisjonile heakskiitmiseks. Kalandusturu korraldamise seaduse § 37 lõige 3 alusel kiidab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ettepanekul “Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 Eesti rakenduskava” muudatused heaks Vabariigi Valitsus.

Eelnõuga kiidab Vabariigi Valitsus heaks Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi rakenduskava 2021–2027 muudatused ning annab regionaal- ja põllumajandusministrile volituse esitada rakenduskava muudatused Euroopa Komisjonile heakskiitmiseks ning vajadusel esindada Eesti Vabariiki sellega seotud läbirääkimistel.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja valmistasid ette Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna kalandusturu valdkonnajuht Eduard Koitmaa (62 56 233 eduard.koitmaa@agri.ee), sama valdkonna nõunikud Margus Medell (tel 625 62 239 margus.medell@agri.ee), Kairi Šljaiteris (tel 567 78 301 kairi.sljaiteris@agri.ee), Annika Teino (56 86 72 35 annika.teino@agri.ee), ja sama valdkonna peaspetsialistid Keesi Pära (62 56 183 keesi.para@agri.ee), Signe Soomann (62 56 240 signe.soomann@agri.ee) ja Laura Palmi (56 90 27 86 laura.palmi@agri.ee) ning kalanduspoliitika osakonna nõunik Juhani Papp (56 28 2578 juhani.papp@agri.ee).

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärgiks on lisada rakenduskavasse uus lihtsustatud kulumeetod (ühikuhind), mis võimaldab rannakaluritel lihtsamalt toetust küsida nutitelefonidele ja tahvelarvutitele, mis on vajalikud kaluri kalapüügi loa alusel merel toimuva kalapüügi andmete elektrooniliseks esitamiseks PERK rakenduse kaudu. Soovitakse muuta rakenduskava erieesmärkide vahelist eelarvet, millest tulenevalt korrigeeritakse rakenduskava erieesmärkide väljund- ja tulemusnäitajate perioodi lõpuks (2029. a) seatud sihttasemeid. Erieesmärkide vahelise eelarvemuudatuse eesmärgiks on parem ja efektiivsem EL rahaliste vahendite kasutamine.

3. Eelnõu sisu

Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu seletuskirja parema jälgitavuse tagamiseks on seletuskirja sisu jaotatud kolmeks teemablokiks, millest esimeses käsitletakse rakenduskava erieesmärkide vahelist eelarvemuudatust, teises teemablokis muudetavaid erieesmärkide väljund- ja tulemusnäitajaid ning kolmandas teemablokis kehtestatavat lihtsustatud kulumeetodit.

3.1 rakenduskava erieesmärkide vaheline eelarvemuudatus.

Rakenduskavas tehtav eelarvemuudatus suurendab rakenduskava prioriteet 2 „Säästva vesiviljelustegevuse ning kalandus- ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamise edendamine, aidates sellega kaasa toiduga kindlustatusele liidus“ erieesmärk 1 „Kestliku vesiviljeluse edendamine, vesiviljelustootmise konkurentsivõime tugevdamine, tagamaks pikas perspektiivis tegevuste keskkonnasäästlikkuse“ eelarve mahtu 2 651 876 euro võrra ning vähendab prioriteedi 2 erieesmärgi 2 „Kalandus- ja vesiviljelustoodete turustamise, kvaliteedi ja lisaväärtuse ning nende toodete töötlemise edendamine“ eelarvet 2 651 876 euro võrra. Detailsed muudatused rakenduskavas on järgmised:

Prioriteet 1 „Säästva kalanduse edendamine ning vee bioloogiliste ressursside taastamine ja säilitamine“ erieesmärk 6 „Vee-elu organismide mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitsmisele ja taastamisele kaasaaitamine“ siseselt suunatakse EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 kalade kudemistingimuste parendamise toetus“ vahenditest 1 miljon eurot EMKVF meetmesse „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ alameetmesse „Keskkonnavalaste uuringute toetus“. Eelarve muutmise vajadus on tingitud sellest, et EMKVF meetmesse „Perioodi 2021-2027 kalade kudemistingimuste parendamise toetus“ on esitatud küll projektitaotlusi, kuid esitatud taotlused keskenduvad peamiselt kudealade taastamiseks vajalike uuringute tegemisele, samas on toetuse taotluste rahaline maht siiani olnud alla meetmesse planeeritud EMKVF rahalise eelarve. Seni taotletud vahenditega ellu viidud uuringud annavad hea aluse arvata, et esialgelt meetme eelarveks planeeritud 6 miljonit eurot programmiperioodi lõpuks senist praktikat arvestades ära ei kasutata. Pärast muudatust jääb EMKVF meetmesse „Perioodi 2021-2027 kalade kudemistingimuste parendamise toetus“ projektide toetamiseks ca 4,5 miljonit eurot vabu vahendeid, mis on tänast eelarvekasutust arvesse võttes piisav meetme eesmärkide saavutamiseks. 2025. a septembris toimunud EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ toimunud taotlusvoorus oli Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (PRIA) esitatud toetuse taotluste vahel eelarvelistele vahenditele suur konkurents. Eriti suureks kujunes konkurents „Keskkonnavalaste uuringute toetus“ alameetmes, kus Eesti teadusasutuste poolt esitatud toetuse taotluste rahaliste vahendite maht ületas tunduvalt alameetmesse planeeritud eelarvet. Rahaliste vahendite nappuse tõttu jäid rahastuseta mitmed uuringute projektid, mis annaksid olulist

teadmist nii Eesti mere kui ka sisevete kalavarude kohta, samuti on uuringutest saadav sisend oluline Eesti kalanduspoliitiliste otsuste langetamisel. Rakenduskava muudatusega võimaldavad lisanduvad rahalised vahendid 2026. aasta teisel poolaastal korraldada PRIA poolt täiendava taotlusvooru EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ alameetmes „Keskkonnaalaste uuringute toetus“.

Prioriteet 2 „Säästva vesiviljelustegevuse ning kalandus- ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamise edendamine, aidates sellega kaasa toiduga kindlustatusele liidus“ erieesmärk 1 „Kestliku vesiviljeluse edendamine, vesiviljelustootmise konkurentsivõime tugevdamine, tagamaks pikas perspektiivis tegevuste keskkonnasäästlikkuse“ vahendite mahtu suurendatakse erieesmärk 2 „Kalandus- ja vesiviljelustoodete turustamise, kvaliteedi ja lisaväärtuse ning nende toodete töötlemise edendamine“ vahendite arvelt 2 651 876 euro võrra. Kõik lisanduvad vahendid suunatakse EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 Vesiviljeluse investeringutoetus“ alameetmesse „Investeeringud sellise mere-vesiviljeluskasvatuse rajamiseks või laiendamiseks, mille põhitegevusala on kalakasvatus“ täiendava PRIA kaudu avaneva taotlusvooru korraldamiseks.

Majandus ja Arengukoostöökogu (OECD) on prognoosinud järgmisteks kümnenditeks, et globaalselt hakkab vesiviljelus omama üha suuremat tähtsust, sest loodulikult püütavad kalavarud on ajas pidevas vähenemises ning nõudlust kalatoodete järgi tuleb katta vesiviljelusest saadavast kalatoodangust. Eesti kalatööstused, kes valmistavad tooteid lõhelistest (lõhe ja vikerforell) sõltuvad suurel määral imporditud toorainest. Selleks, et rahuldada Eesti kalatöötajate toorme vajadust ning suurendada Eesti toidujulgeolekut, on enam vaja pöörata tähelepanu Eesti merekalakasvatuse arendamisele. Merekalakasvatustes on võimalik kasvatada märkimisväärselt suuremaid kalakoguseid otse looduslikus veekeskkonnas kui seda on tänaseni enamjaolt maismaal paiknevates kalakasvandustest saadud toodangu maht. Kalakasvatusest tulenevad keskkonnamõjud inимtoiduks vajaliku valguallika tootmisel on samuti väiksemad ning kasutatavad tehnoloogiad ja leevendusmeetmed minimiseerivad võimaliku negatiivse keskkonnamõju. Merekalakasvatuste arendamine Eesti rannikumeres pälvib üha enam ettevõtjate tähelepanu. Hetkel on Eestis vaid üks toodangut andev merekalakasvatus, kuid lisandumas on juba mitmeid uusi. Seda näitab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) poolt menetletavate hoonestuslubade hulk, mis on esitatud eesmärgiga edendada Eestis merekalakasvatust - hetkel on TTJA menetluses 3 taotlust hoonestusõiguse seadmiseks kalakasvatuse rajamiseks merre ning tegevusluba on antud kolme merekalakasvatuse rajamiseks. PÕKA 2030 seab eesmärgiks merekalakasvanduste arendamise, mis annaks tulevikus eestlastele 10 000 tonni aastas toodangut kasvatatud kala näol. Eelarve muudatuse järgselt planeeritakse merekalakasvatuste saadava toodangumahtu suurendada kuni 8 100 tonnini aastas (senine EMKVF rahaliste vahendite toel saavutatav eesmärk on olnud 6 400 tonni aastas). Lisanduvad eelarvelised vahendid lubavad PRIA kaudu 2026. aastal avada täiendava taotlusvooru uutele merekalakasvanduste projektidele, et suurendada kodumaise kala tootmist.

Selleks, et suurendada prioriteedi 2 „Säästva vesiviljelustegevuse ning kalandus- ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamise edendamine, aidates sellega kaasa toiduga kindlustatusele liidus“ erieesmärk 1 „Kestliku vesiviljeluse edendamine, vesiviljelustootmise konkurentsivõime tugevdamine, tagamaks pikas perspektiivis tegevuste keskkonnasäästlikkuse“ EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 Vesiviljeluse investeringutoetus“ alameetme „Investeeringud sellise mere-vesiviljeluskasvatuse rajamiseks või laiendamiseks, mille põhitegevusala on kalakasvatus“ eelarvet, vähendatakse erieesmärk 1 siseselt meetmete eelarvet 791 612 euro võrra järgmiste EMKVF meetmete arvelt:

- EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 Vesiviljeluse investeeringutoetus“, alameetme „Investeeringud taastuva energiaallika kasutuselevõtuks“ eelarvet vähendatakse 384 919 euro võrra ning jooksvalt avatud olnud taotlusvoor suletakse. Meetmes on toetuse taotlemisaktiivsus väga väike ning taotlejatelt saadud tagasiside põhjal ei ole põhjust arvata, et huvi toetusmeetme vastu ajas suureneks. Seetõttu suunatakse eelarvelised vahendid ümber nendesse meetmetesse, kus on suurem taotlejate huvi ja investeeringutega saavutatakse PÕKA 2030 eesmärkide parem saavutamine;
- EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 Vesiviljeluse investeeringutoetus“, alameetme „Investeeringud logistika- ja tarneahela parendamiseks“ eelarvet vähendatakse 388 153 euro võrra ning taotlusvoorusid selles meetmes enam ei korraldata. Nimetatud meetmes toimus taotlusvoor 2025. a detsembris ning plaaneeritud tegevustele on toetuse taotleja projektitaotlus PRIA poolt rahuldatud;
- EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ alameetme „Vesiviljeluse uuringutoetus“ eelarvet vähendatakse 18 540 euro võrra ning taotlusvoorusid selles meetmes enam ei korraldata. Meetme eelarve on sisuliselt ammendunud ning meetme eesmärgid on täidetud.

Erieesmärgi 2 „Kalandus- ja vesiviljelustoodete turustamise, kvaliteedi ja lisaväärtuse ning nende toodete töötlemise edendamine“ eelarvet vähendatakse 2 651 876 euro võrra järgmiste EMKVF meetmete arvelt:

- EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 tootmis- ja turustamiskavade toetus“ eelarvet vähendatakse 351 876 euro võrra. Meetmes kasutatakse kulude hüvitamiseks taotlejale lihtsustatud kulumeetodit (ühikuhind), seega on eelarveline kulu ühe toetuse taotleja kohta täpselt fikseeritav. Esialgse eelarve planeerimisel lähtuti eeldusest, et nõutele vastavaid kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tootjaorganisatsioone, kes toetust taotlevad, saab olema tulevikus kuus. Hetkeseisuga on kalandusturu korraldamise seaduse § 13 alusel tunnustatud viis kalapüügi- või vesiviljelussektori tootjaorganisatsiooni, kes tootmis- ja turustamiskavade meetmest toetust taotlevad. Uue tootjaorganisatsiooni lisandumine on täna vähetõenäoline ning pärast meetme eelarve vähendamist jääb meetmesse piisavalt vahendeid, et meetme eesmärgid saavutada. Praegused ehk tänaseks tunnustatud kalapüügi- või vesiviljelussektori tootjaorganisatsioonide jaoks jääb olukord seniseks;
- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turuarendustoetus“ alameetme „Sertifikaadi või märgise taotlemise toetus“ eelarvet vähendatakse 200 000 euro võrra. Toetuste taotlemine meetmest on suhteliselt vähene ning potentsiaalsetelt taotlejatelt saadud tagasiside põhjal võib järeldada, et eelarve vähendamine ei kahjusta kuidagi toetuste taotlejate võimalusi. Sertifikaatide või märgiste taotlemiseks on EMKVF meetmes „Perioodi 2021-2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turuarendustoetus“ jätkuvalt vabu vahendeid ligikaudu 235 000 euro ulatuses, mis on piisav meetme eesmärkide saavutamiseks;
- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turuarendustoetus“ alameetme „Turu-uuringu korraldamise toetus“ eelarvet vähendatakse 100 000 euro võrra. Toetusmeede on avatud jooksvalt ning hetkeseisuga ei ole PRIA-le esitatud ühtegi toetustootlust. Kalapüügi- ja vesiviljelussektori esindusorganisatsioonide poolt on tehtud korraldusasutusele ka ettepanek vooru sulgemiseks ja toetusmeetme lõpetamiseks. Sellest tulenevalt toetusmeede suletakse ja kõik eelarvehandid suunatakse ümber EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 Vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameetmesse „Investeeringud sellise mere-

vesiviljeluskasvatuse rajamiseks või laiendamiseks, mille põhitegevusala on kalakasvatus“;

- EMKVF meede „Kriisiabi kalandussektorile erakorralise sündmuse korral“ eelarvet vähendatakse 2 000 000 euro võrra. Kriisiabi meetme rakendamise eelduseks on Euroopa Komisjoni poolne otsus vastava kriisi ilmnemise kohta. EMKVF seirekomisjoni ajal puudus kriisiabi toetuse maksmiseks alus, samuti ei olnud selge kriisi ulatus ning vajalike eelarvevahendite maht.

Prioriteet 2 „Säästva vesiviljelustegevuse ning kalandus- ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamise edendamine, aidates sellega kaasa toiduga kindlustatusele liidus“ erieesmärk 2 „Kalandus- ja vesiviljelustoodete turustamise, kvaliteedi ja lisaväärtuse ning nende toodete töötlemise edendamine“ suunatakse erieesmärgi siseselt EMKVF meetmest „Perioodi 2021-2027 Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ alameetmest „Investeeringud taastuva energiaallika kasutuselevõtmiseks“ 1 000 000 eurot EMKVF meetmesse „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ alameetmesse „Vee-elu ressursside väärindamise uuringu toetus“.

EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ alameetmest „Investeeringud taastuva energiaallika kasutuselevõtmiseks“ on olnud seni suhteliselt tagasihoidlik ning algselt planeeritud eelarvest on suurem osa kasutamata. Pärast eelarvemuudatust jääb meetmesse projektide toetuseks vabu vahendeid 586 000 euro ulatuses, mis on piisav meetme eesmärkide saavutamiseks. 2025. aasta septembris EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ toimunud taotlusvoorus oli meetme vahenditele suur konkurents „Vee-elusressursside väärindamise uuringu toetus“ alameetmes. Alameetme raames toetatakse uuringuid, mis tugevdavad kalandussektori konkurentsivõimet, suurendavad keskkonnasäästlikku, ressursitõhusat ja teadmispõhist majandamist, mille läbi on võimalik parandada Eesti kalandussektori konkurentsivõimet. Seega on uuringumeede Eesti kalandussektorile väga oluline. Lisanduvad vahendid võimaldavad 2026. aasta teisel poolaastal PRIA kaudu korraldada EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ alameetmes „Vee-elusressursside väärindamise uuringu toetus“ täiendava taotlusvooru.

3.2 rakenduskava väljund- ja tulemusnäitajate muudatused

Erieesmärkide väljund- ja tulemusnäitajate perioodi lõpuks (2029. a) seatud sihttasemete korrigeerimise vajadus on tingitud eelkõige rakenduskava eelarvelistest muudatustest ning sellest, et teatud juhtudel ei ole indikaatorite esialgsed prognoosid põhinevad väärtused enam asjakohased.

Prioriteet 1 „Säästva kalanduse edendamine ning vee bioloogiliste ressursside taastamine ja säilitamine“, erieesmärk 1 „Majanduslikult ja sotsiaalselt kestliku ning keskkonnasäästliku püügitegevuse tugevdamine“. Väljundnäitaja sihtväärtust (2029) vähendatakse 390-lt projektilt 231-le projektile. Tulemusnäitajat CR10 „Meetmed, millega aidatakse kaasa hea keskkonnaseisundi saavutamisele, sealhulgas looduse taastamisele ja kaitsele, samuti ökosüsteemide, elurikkuse ning loomatervise ja loomade heaolu kaitsele“ sihtväärtust (2029) vähendatakse 210 meetmelt 51 meetmele. Väljundnäitajat vähendatakse, sest prioriteedi 1 erieesmärgi 1 alt rakendatav EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 püügivahendi parendamise toetus“ raames on elluviidavate projektide arv oluliselt vähenenud võrreldes esialgselt planeerituga. Põhjuseks, et ühe projekti raames taotleti toetust mitme püügivahendi parendamiseks, samuti taotleti meetme raames oluliselt rohkem kahekerelisi mõrdasid, mille

ühikuhind on oluliselt kõrgem. Eelpool nimetatud asjaolusid ei osatud esialgsel väljund- ja tulemusnäitaja sihtväärtuse prognoosimisel arvesse võtta. Kokku soetatakse meetme raames 354 püügivahendit, mis teeb keskmiselt 7 püügivahendit ühe toetustaotluse kohta.

Prioriteet 1 „Säästva kalanduse edendamine ning vee bioloogiliste ressursside taastamine ja säilitamine“, erieesmärk 2 „Energiatõhususe suurendamine ja CO₂ heite vähendamine kalalaevade mootorite asendamise või moderniseerimise kaudu“. Väljundnäitaja sihtväärtust (2029) vähendatakse 150-lt projektilt 71-le projektile. Väljundnäitaja sihtväärtust vähendatakse, sest prioriteet 1 erieesmärk 2 alt rakendatava EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 ranna- ja sisevete kalalaeva energiatõhususe parendamise toetus“ raames soetatud mootorite keskmine võimsus on oluliselt suurem, kui esialgselt planeeritud, see omakorda on tõstnud projektide keskmise maksumuse märkimisväärselt suuremaks kui esialgselt planeeritud ning meetmele määratud eelarvevahenditega ei ole võimalik planeeritud sihtväärtust (150 projekti) saavutada. Lähtuvalt eeltoodust on võimalik meetme raame toetada maksimaalselt 71 projekti.

Prioriteet 1 „Säästva kalanduse edendamine ning vee bioloogiliste ressursside taastamine ja säilitamine“, erieesmärk 4 „Kalanduse tõhusa kontrolli ja õigusnormide täitmise tagamise edendamine, sealhulgas võitlus ebaseadusliku, teadmata ja reguleerimata kalapüügi vastu, samuti usaldusväärsete andmete saamine teadmistepõhiste otsuste tegemiseks“. Väljundnäitaja sihtväärtust (2029) vähendatakse 1602-lt projektilt 1502-le projektile. Tulemusnäitajat CR15 „Paigaldatud või täiustatud kontrollivahendid“ vähendatakse 1597-lt kontrollivahendilt 1547-le kontrollivahendile. Väljundnäitaja sihttasest vähendatakse, sest prioriteedi 1 erieesmärgi 4 alt rakendatava EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 kalapüügi investeeringutoetus“ alameetme „Investeeringud seadmetesse, mis on vajalikud kaluri kaalpüügiloa alusel merel toimuva kalapüügi andmete elektrooniliseks esitamiseks PERK kliendirakenduse vahendusel“ on väiksem kui esialgselt planeeritud. Esialgselt planeeriti alameetme alt 200 projekti, mida vähendatakse 100-le projektile. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1139 artiklis 13 punktis 1 sätestatule on rahastamiskõlblikud sellised kulud, mis on tehtud kalalaeva pardal, millega on toetustaotluse esitamise aastale eelneva kahe kalendriaasta jooksul tegeletud kalapüügiga vähemalt 60 päeva. Püügipäevade analüüs näitas, et 2025. aastal vastas EL määruse nr 2021/1139 artikli 13 punktis 1 sätestatud nõuetele 428 4S2 segmenti kantud rannapüügilaeva. Seega on taotlejate hulk, kes võivad meetmest toetust küsida, suhteliselt piiratud. Samuti on analoogsete seadmete ostmist juba toetatud EMKF perioodil meetme „Kalapüügi andmete elektrooniliseks esitamiseks seadmete ostmise toetus“ raames, mistõttu on osadel rannakalandussektori ettevõtjad vajalikud seadmed juba soetanud. Tulemusnäitaja CR15 „Paigaldatud või täiustatud kontrollivahendid“ sihtväärtust vähendatakse põhjusel, et abikõlblike toetustaotlejate hulk on suhteliselt piiratud ning senist tulemusnäitaja sihttasest ei ole võimalik saavutada.

Prioriteet 1 „Säästva kalanduse edendamine ning vee bioloogiliste ressursside taastamine ja säilitamine“, erieesmärk 6 „Veeorganismide mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitsmisele ja taastamisele kaasaaitamine“. Väljundnäitaja sihtväärtust (2029) vähendatakse 32-lt projektilt 24-le projektile. Tulemusnäitaja CR10 „Meetmed, millega aidatakse kaasa hea keskkonnaseisundi saavutamisele, sealhulgas looduse taastamisele ja kaitsele, samuti ökosüsteemide, elurikkuse ning loomatervise ja loomade heaolu kaitsele“ sihtväärtust vähendatakse 20-lt meetmelt 16-le meetmele. Väljundnäitaja sihtväärtuse alandamine on tingitud sellest, et prioriteet 1 erieesmärk 6 alt rakendatava EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 kalade kudemistingimuste parendamise toetus“ eelarvest suunatakse 1 miljon eurot EMKVF meetmesse „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“

keskkonnaalase uuringute toetuse alameetmesse. Seoses eelarvevahendite vähenemisega EMKVF meetmes „Perioodi 2021-2027 kalade kudemistingimuste parendamise toetus“ on võimalik meetmest toetada vähemat arvu projekte, seega vähendatakse meetmega seotud väljundnäitaja sihtaset 4 projekti võrra. Võttes arvesse keskkonnaalase uuringu toetuse esimeses taotlusvoorus laekunud uuringuprojektide keskmist maksumust vähendatakse ka keskkonnaalase uuringu toetuse abil ellu viidavate projektide arvu esialgselt planeerituga võrreldes 4 võrra. Samuti vähendatakse eelarve ümbersuunamise tõttu erieesmärgi tulemusnäitaja sihttasest 4 meetme võrra.

Prioriteet 2 „Säästva vesiviljelustegevuse ning kalandus ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamise edendamine, aidates sellega kaasa toiduga kindlustatusele liidus“, erieesmärk 1 „Kestliku vesiviljeluse edendamine, eriti vesiviljelustootmise konkurentsivõime tugevdamine, tagades samal ajal tegevuste keskkonnasäästlikkuse pikemas perspektiivis“. Erieesmärgi väljundnäitaja sihtväärtust (2029) vähendatakse 58-lt projektilt 29-le projektile järgmiste prioriteet 2 erieesmärk 1 alt rakendatavate meetmete raames:

- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameede „Investeeringud sellise mere-vesiviljeluskasvatuse rajamiseks või laiendamiseks, mille põhitegevusala on kalakasvatus“ projektide arvu sihttasest vähendatakse 20-lt projektilt 6-le projektile. Muudatus on tingitud sellest, et projektide rahalised mahud on märkimisväärselt suuremad, kui esialgu planeeriti, ning isegi meetmesse suunatud lisavahenditega ei ole võimalik toetada esialgselt planeeritud projektide arvu. Rakenduskava planeerides eeldati, et merekalakasvandustesse tehtavate investeeringute raames ellu viiakse 20 projekti, millega saavutatakse meres kasvatatava kala tootmisvõimsus 6 400 tonni ning toetuse taotlused puudutavad peamiselt väiksema mahuga projekte, kuna tol ajal tegutses Eestis vaid üks merekalakasvandus, mis tootis ligikaudu 200 tonni kala aastas. Rakenduskava elluviimise käigus on selgunud, et planeeritud tootmismahud, mis pärast rakenduskava elluviimist on 8 100 tonni, on võimalik saavutada väiksema arvude projektidega. Seega on projektide sihttaseme alandamine põhjendatud.
- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameede „Investeeringud magevee vesiviljeluskasvatuse ajakohastamiseks“ projektide arvu sihttasest vähendatakse 11-lt projektilt 5-le projektile. Muudatus on tingitud sellest, et pea 2/3 eelarvevahenditest on suunatud vesiviljelustoodete tootjatele suunatud EMKVF 2021–2027 rahastamisvahendi sihtfondi haldamiseks ja rakendamiseks, mida viiakse ellu Maaelu Edendamise Sihtasutuse pakutava vesiviljelustoodete tootja investeerimislaenu kaudu. Meetmesse jäänud vabade vahenditega on võimalik ellu viia väiksem arv projekte;
- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameede „Investeeringud taastuva energiaallika kasutuselevõtmiseks“ projektide arvu sihttasest vähendatakse 10-lt projektilt 1-le projektile. Muudatus on tingitud sellest, et alameede suletakse ning eelarvejääk suunatakse EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 Vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameetmesse „Investeeringud sellise mere-vesiviljeluskasvatuse rajamiseks või laiendamiseks, mille põhitegevusala on kalakasvatus“. Investeeringud taastuva energiaallika kasutuselevõtmiseks ei ole ettevõtjate seas vajalikuks osutunud kogu senise alameetme avatuna hoidmisest alates;
- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameede „Investeeringud logistika- ja tarneahela parendamiseks“ projektide arvu sihttasest suurendatakse 1-le projektile. Kuna tegemist on uue alameetmega ei ole sellele varem sihtaset määratud, tänaseks päevaks on meetmes määratud toetus 1 taotlejale. Toetuse

taotlejaks saab meetmetingimuste kohaselt olla ainult vesiviljelussektori tootjaorganisatsioon ja neid on ainult üks. Uusi taotlusvoorude avamist ei planeerita.

Prioriteet 2 „Säästva vesiviljelustegevuse ning kalandus ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamise edendamine, aidates sellega kaasa toiduga kindlustatusele liidus“, erieesmärk 1 „Kestliku vesiviljeluse edendamine, eriti vesiviljelustootmise konkurentsivõime tugevdamine, tagades samal ajal tegevuste keskkonnasäästlikkuse pikemas perspektiivis“ tulemusnäitajate sihtväärtuseid muudetakse järgmiselt:

- CR01 „Uus tootmisvõimsus“ tulemusnäitaja sihtväärtust (2029) suurendatakse 6 400 tonnilt 8 100 tonnini aastas. Tulemusnäitaja sihtväärtust suurendatakse, sest EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameetme „Investeeringud sellise mere-vesiviljeluskasvatuse rajamiseks või laiendamiseks, mille põhitegevusala on kalakasvatus“ eelarvet suurendatakse 3 443 488 euro võrra. Lisatud eelarvevahendid võimaldavad avada täiendava taotlusvooru, millega tekib merekalakasvatuse sektorisse täiendavat tootmisvõimsust;
- CR17 „Tootmises ja/või töötlemises ressursitõhusust parandavat ettevõtte“ tulemusnäitaja sihtväärtust (2029) vähendatakse 22 ettevõttelt 7 ettevõttele. Tulemusnäitaja sihtväärtust vähendatakse, sest EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameetmete „Investeeringud magevee vesiviljeluskasvatuse ajakohastamiseks“ ja „Investeeringud taastuva energiaallika kasutuselevõtmiseks“ eelarveid vähendatakse, seega väheneb ka ettevõtete arv, kes võiksid tootmises ja/või töötlemises ressursitõhusust parandada. Samas suurendatakse alameetmes „Investeeringud logistika- ja tarneahela parendamiseks“ tootmises ja/või töötlemises ressursitõhusust parandavate ettevõtete arvu 1 võrra, sest alameetmes on juba ühele ettevõttele toetus määratud;
- CR20 „Esilekutsutud investeeringud“ tulemusnäitaja sihtväärtust (2029) suurendatakse 4 000 000-lt eurolt 8 560 000-le eurole. Tulemusnäitaja sihtväärtust suurendatakse, sest vesiviljelustoodete tootjatele suunatud finantsinstrumendi (Maaelu Edendamise SA antavad laenud) eelarvelist mahtu on suurendatud 2,28 miljoni euro võrra, ning finantsinstrumendi eelarve maht koos valitsemistasudega kokku 4 280 000 eurot. Finantsinstrumendil on kordistav mõju, ehk siis iga ettevõtjatele Maaelu Edendamise SA poolt antud laen investeeringuteks peab enesega kaasa tooma sama suure investeeringu laenu saanud ettevõtja poolt.

Prioriteet 2 „Säästva vesiviljelustegevuse ning kalandus ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamise edendamine, aidates sellega kaasa toiduga kindlustatusele liidus“, erieesmärk 2 „Kalandus- ja vesiviljelustoodete turustamine, kvaliteedi ja lisandväärtuse ning nende toodete töötlemise edendamine“. Erieesmärgi väljundnäitaja sihtväärtust (2029) vähendatakse 271-lt projektilt 184-le projektile järgmiste prioriteet 2 erieesmärk 2 alt rakendatavate meetmete raames:

- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 tootmis- ja turustamiskavade toetus“ projektide sihtaset vähendatakse 42-lt projektilt 35-le projektile. Sihtaset vähendatakse põhjusel, et meetmest suunatakse 351 876 eurot EMKVF meetmesse „Perioodi 2021-2027 vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameetmesse „Investeeringud sellise mere-vesiviljeluskasvatuse rajamiseks või laiendamiseks, mille põhitegevusala on kalakasvatus“. Samuti on selge, et potentsiaalsete toetuse taotlejate arv on piiratud, hetkeseisuga on kalandusturu korraldamise seaduse § 13 alusel tunnustatud tunnustada kalapüügi- või vesiviljelussektori tootjaorganisatsioone viis ning uute tootjaorganisatsioonide lisandumine on väga vähetõenäoline;

- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turuarendustoetus“ alameede „Sertifikaadi või märgise taotlemise toetus“ projektide sihtaset vähendatakse 33-lt projektilt 12-le projektile. Sihtaset vähendatakse põhjusel, et meetmest suunatakse 200 000 eurot EMKVF meetmesse „Perioodi 2021-2027 vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameetmesse „Investeeringud sellise mere-vesiviljeluskasvatuse rajamiseks või laiendamiseks, mille põhitegevusala on kalakasvatus“;
- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turuarendustoetus“ alameede „Turu-uuringu korraldamise toetus“ projektide sihtaset vähendatakse 9-lt projektilt 0 projektile. Sihtaset vähendatakse põhjusel, et meetme eelarvet vähendatakse 100 000 euro võrra. Toetusmeede on avatud jooksvalt ning hetkeseisuga ei ole toetusmeetmesse esitatud ühtegi toetustaotlust. Samuti on kalapüügi- ja vesiviljelussektori poolt tehtud ettepanek vooru sulgemiseks ja toetusmeetme lõpetamiseks. Seega toetusmeede suletakse ja kõik eelarvevahendid suunatakse ümber EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 Vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameetmesse „Investeeringud sellise mere-vesiviljeluskasvatuse rajamiseks või laiendamiseks, mille põhitegevusala on kalakasvatus“;
- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 kalapüügi ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ alameede „Investeeringud uute kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemiseks“ projektide sihtaset vähendatakse 36-lt projektilt 10-le projektile. Sihtaset vähendatakse põhjusel, et meetmesse esitatud projektid on oluliselt mahukamad, kui esialgselt planeeriti, seega ei ole olemasoleva eelarvega võimalik toetada 36 projekti elluviimist;
- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 kalapüügi ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ alameede „Investeeringud kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise ressursitõhususe suurendamiseks“ projektide sihtaset vähendatakse 20-lt projektilt 17-le projektile. Sihtaset vähendatakse põhjusel, et meetmesse esitatud projektid on oluliselt mahukamad, kui esialgselt planeeriti, seega ei ole olemasoleva eelarvega võimalik toetada 20 projekti elluviimist;
- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 kalapüügi ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ alameede „Investeeringud taastuva energiaallika kasutuselevõtmiseks“ projektide sihtaset tõstetakse 10 projektini. Seoses eelarvevahendite ümbersuunamisega on võimalik toetada suuremat arvu projekte;
- EMKVF meede „Kriisiabi kalandussektorile erakorralise sündmuse korral“ projektide sihtaset vähendatakse 32-lt projektilt 0 projektini. Sihtaset vähendatakse põhjusel, et meetmest suunatakse 2 miljonit eurot EMKVF meetmesse „Perioodi 2021-2027 vesiviljeluse investeeringutoetus“ alameetmesse „Investeeringud sellise mere-vesiviljeluskasvatuse rajamiseks või laiendamiseks, mille põhitegevusala on kalakasvatus“ ning meetme eelarveks jääb 0 eurot;
- EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ alameetme „Vee-elusressursside väärindamise uuringu toetus“ projektide sihtaset suurendatakse 6-lt projektilt 7-le projektile. Sihtaset suurendatakse põhjusel, et meetmesse suunatakse lisavahendeid.

Prioriteet 2 „Säästva vesiviljelustegevuse ning kalandus ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamise edendamine, aidates sellega kaasa toiduga kindlustatusele liidus“, erieesmärk 2 „Kalandus- ja vesiviljelustoodete turustamine, kvaliteedi ja lisandväärtuse ning nende toodete töötlemise edendamine“ tulemusnäitajate sihttasemeid muudetakse järgmiselt:

- CR04 „Suurema käibega ettevõtted“ tulemusnäitaja sihtväärtust (2029) vähendatakse 26-lt ettevõttelt 10-le ettevõttele. Tulemusnäitaja sihtväärtust vähendatakse, sest

EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 kalapüügi ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ alameede „Investeeringud uute kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemiseks“ projektide sihtaset vähendatakse 10 projekti võrra ja EMKVF meede „Perioodi 2021-2027 tootmis- ja turustamiskavade toetus“ projektide sihtaset vähendatakse 6 projekti võrra;

- CR08 „Kasu saavad isikud“ tulemusnäitaja sihtväärtust (2029) vähendatakse 449-lt isikult 417-le isikule. Tulemusnäitaja sihtväärtust vähendatakse sest EMKVF meetme „Kriisiabi kalandussektorile erakorralise sündmuse korral“ projektide sihtaset vähendatakse 32 projekti võrra;
- CR14 „Esilekutsutud innovatsioon (uute toodete, teenuste, protsesside, ärimudelite või meetodite arv)“ tulemusnäitaja sihtväärtust (2029) suurendatakse 26-lt meetodilt 27-le meetodile. Sihtväärtust suurendatakse ühe meetodi võrra, sest EMKVF meetmesse „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ alameetmesse „Vee-elusressursside väärindamise uuringu toetus“ suunatakse täiendavaid vahendeid, mis võimaldavad taotlejatel esitada täiendavaid toetustaotlusi uute meetodite väljatöötamiseks;
- CR16 „Edendus- ja teavitustegevusest kasu saavad ettevõtted“ tulemusnäitaja sihtväärtust (2029) suurendatakse 30-lt ettevõttelt 35-le ettevõttele. Sihtväärtust suurendatakse 5 kasusaava ettevõtte võrra, sest EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 tootmis- ja turustamiskavade toetus“ sihtgrupiks olevate tootjaorganisatsioonide liikmeskond on suurenenud ning seega on suurenenud ka meetmest kasu saavate ettevõtete arv;
- CR17 „Tootmises ja/või töötlemises ressursitõhusust parandavad ettevõtted“ tulemusnäitaja sihtväärtust (2029) suurendatakse 20-lt ettevõttelt 25-le ettevõttele. Sihtväärtust suurendatakse 5 ettevõtte võrra, sest taotlejate huvi EMKVF meetme „Perioodi 2021-2027 kalapüügi ja vesiviljelustoodete töötlemisinvesteeringute toetus“ alameetmete „Investeeringud kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise ressursitõhususe suurendamiseks“ ja „investeeringud taastuva energiaallika kasutuselevõtmiseks“ vastu on suurem kui esialgselt planeeritud.
- CR20 „Esilekutsutud investeeringud“ tulemusnäitaja sihtväärtust (2029) suurendatakse 10 000 000-lt eurolt 17 120 000-le eurole. Tulemusnäitaja sihtväärtust suurendatakse, sest vesiviljelustoodete tootjatele suunatud rahastamisvahendi (Maaelu Edendamise SA antavad laenud) eelarvelist mahtu on suurendatud 3,56 miljoni euro võrra ning rahastamisvahendi eelarve maht koos valitsemistasudega kokku on 8 560 000 eurot. EMKVF rahastamisvahendi sihtfondi haldamiseks ja rakendamiseks eraldatud rahalistel vahenditel on kordistav mõju, ehk siis iga ettevõtjatele Maaelu Edendamise SA poolt antud laen investeeringuteks peab enesega kaasa tooma sama suure investeeringu laenu saanud ettevõtja poolt.

3.3 lihtsustatud kulumeetodi rakendamine

Eesmärgiks on oluliselt lihtsustada rakenduskava 1 prioriteedi „Kestliku kalapüügi soodustamine ning vee bioloogiliste ressursside taastamise ja kaitsmise edendamine“, erieesmärgi 4 „Kalapüügi tõhusa kontrolli ja õigusnormide täitmise tagamise edendamine, sealhulgas võitlemine ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu ning andmete usaldusväärsuse edendamine, et teha teadmistel põhinevaid otsuseid“ raames elluviidavaid tegevusi. Lihtsustatud kulumeetodit (ühikuhind) rakendatakse EMKVF meetme määruses nr 15 „Perioodi 2021-2027 kalapüügi investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus nr 15*) § 2 lõikes 2 punktis 4 nimetatud tegevuste elluviimisel, mis on investeeringud seadmetesse, mis on vajalikud kaluri kalapüügiloa alusel merel toimuva kalapüügi andmete elektrooniliseks

esitamiseks PERK kliendirakenduse vahendusel. Seadmed, mida määruse nr 15 § 2 lõikes 2 punktis 4 nimetatud investeeringute raames toetatakse, on nutitelefonid ja tahvelarvutid.

Nutiseadmete ja tahvelarvutite lihtsustatud kulumeetodi väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artikkel 94 lõike 2 punktis a alapunktis i nimetatud statistilistel andmetel, muul objektiivsel teabel või eksperdi hinnangul põhinev meetoodika.

Lihtsustatud kulumeetodi arvutamiseks leiti esmalt tingimused nutiseadmete ja tahvelarvutitele. Valikukriteeriumite kehtestamisel peeti silmas, et seadmed oleksid vabalt saadaval Eesti kauplustes ja veebipoodides, seadmetega oleks võimalik töötada tavapärasest ekstreemsemates tingimustes, samuti kehtestati valikukriteeriumid seadmete sidetingimustele ning tark- ja riistavarale.

Nutitelefoni ühikuhinna leidmiseks teostati hinnavaatlus Eesti suurimate elektroonikaseadmete müüjate e-poodides ning hinnavaatlusportaalil www.hind.ee. Hinnavaatlus keskendus Eestis enim müüdud nutitelefoni mudelitele, mis vastasid valimis kehtestatud tehnilistele tingimustele. Hinnavaatluse tulemusel saadi 670 erinevat hinda, millest võeti mediaan keskmine. Hindadest, mis jäid alla mediaan keskmise, arvutati aritmeetiline keskmine, mis omakorda korrutati THI viie aasta keskmise indeksiga 7,28% aastast 4 aastase tulevikuperspektiiviga. Ühe nutitelefoni arvutuslikuks abikõlblikuks maksumuseks kujunes 489.42 eurot, sellest omakorda arvutati ühikuhind 416.00 eurot, mis makstakse toetuse taotlejale välja.

Tahvelarvutite ühikuhinna leidmiseks teostati hinnavaatlus Eesti suurimate elektroonika müüjate e-poodides ning hinnavaatlusportaalil www.hind.ee. Hinnavaatlus keskendus Eestis enim müüdud tahvelarvutite mudelitele, mis vastasid valimis kehtestatud tehnilistele tingimustele. Hinnavaatluse tulemusel saadi 225 erinevat hinda, millest võeti mediaan keskmine. Hindadest, mis jäid alla mediaan keskmise, arvutati aritmeetiline keskmine, mis omakorda korrutati THI viie aasta keskmise indeksiga 7,28% aastast 4 aastase tulevikuperspektiiviga. Ühe tahvelarvuti arvutuslikuks abikõlblikuks maksumuseks kujunes 747.32 eurot, sellest omakorda arvutati ühikuhind 635.00 eurot, mis makstakse toetuse taotlejale välja.

Hinnavaatlustes on arvesse võetud kõikide nutitelefoni ja tahvelarvutite hinnad, mis tagab, et arvesse võetakse kogu turusituatsiooni. Ühikuhinna arvutamiseks võeti kogutud hindade kogumist mediaan keskmine ning mediaan keskmisest allapoole jäävaid hindasid kasutati keskmise ühikuhinna arvutamiseks. Sellega välistatakse, et ühikuhinna arvutusse satuksid seadmete luksusmudelid ning kompenseeritav ühikuhind arvutatakse vaid nende seadmete hindade baasil, mis on kaluri tööks vajalikud.

Ühikuhindade arvutamisel kehtestati valimisse minevatele seadmetele kindlad valikukriteeriumid, mis iseloomustavad seadmeid, mis on kaluri töös asjakohased ja vajalikud. Vähemalt IP67 niiskus- ja tolmukindlus on vajalik selleks, et kaitsta seadmeid ilmastikuolude eest, 5G ja GPS ühenduse kohustuslik olemasolu tagab seadmete sihipärase kasutamise. Nõuded riist- ja tarkvarale tagavad, et seadmeid on kindlasti võimalik kasutada ka siis, kui kalapüügi elektrooniliste andmete esitamine peaks üle minema uuele platvormile, ja oleksid tõrgeteta kasutatavad pikema ajaperioodi jooksul.

Tarbijahinna indeksi eeldatava kasvu arvutamiseks kasutati Eesti Statistikaameti ametlikku veebilehekülge.

Nutitelefonide ja tahvelarvutite lihtsustatud kulumeetodi (ühikuhinna) koostamiseks kasutatud alusandmed, arvutuskäik ja detailne kirjeldus on registreeritud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis viitenumbriga 6.12-1/180.

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi siseauditi osakond, kes täidab ka EMKVF auditeerimisasutuse ülesandeid, on teostanud lihtsustatud kulumeetodi auditi, mis on registreeritud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis viitenumbriga 6.12-5/742-1. Siseauditi osakonna poolt koostatud hinnang lihtsustatud kulumeetodi ülesehitusele on positiivne.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas ELi õigusega. Eelnõu ettevalmistamisel on arvestatud peamiselt järgmiste ELi õigusaktidega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021 2021, lk 159–706);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1139, millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond ja muudetakse määrust (EL) 2017/1004 (ELT L 247, 13.07.2021, lk 1–49).

5. Eelnõu mõjud

Rakenduskava muutmisel on positiivne mõju majandusele, keskkonnale ning selle kaudu ka maa- ja rannapiirkondade arengule, samuti on muudatustel vähene mõju riigi julgeolekule ja siseturvalisusele. Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 46 „Mõjude määratlemise kontrollküsimustiku“ tähenduses ei esine mõjusid välissuhetele ega riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Mõjud looduseskeskkonnale on otsesed. Rakenduskava muudatustega suunatakse täiendavaid vahendeid EMKVF meetmesse „Perioodi 2021-2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“, kust on võimalik rahastada erinevaid uuringuid, mis annavad olulist teadmist Eesti mere- ja sisevete kalavarude kohta. Samuti on uuringutest saadav sisend oluline Eesti kalanduspoliitiliste otsuste langetamisel.

Mõjud regionaalarengule ja ettevõtlusele on otsesed. Täiendavate eelarveliste vahendite suunamine Eesti merekalakasvatuste arendamiseks edendab majandustegevust, eriti just Eesti maapiirkondades, ning aitab kaasa uute töökohtade loomisele. Samuti luuakse paremaid eelduseid Eesti toiduga kindlustatusele.

Rakenduskavasse lisatav lihtsustatud kulumeetod (ühikuhind) vähendab bürokraatiat toetuste taotlemisel ja hilisemal elluviimisel. Investeeringuid seadmetesse (nutitelefonid ja tahvelarvutid), mis on vajalikud kaluri kalapüügiloa alusel merel toimuva kalapüügi andmete elektrooniliseks esitamiseks PERK kliendirakenduse vahendusel, on võimalik tulevikus teha

ühikuhinna alusel, mis oluliselt vähendab nii toetuse taotleja kui ka vahendusasutuse (PRIA) halduskoormust.

Mõjud võrdsete võimaluste loomisele, infoühiskonna arengule ja riigivalitsemisele puuduvad.

6. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Eelnõu rakendamiseks täiendavaid kulutusi riigi eelarvele ei teki.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Kliimaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Rahandusministeeriumile. Rakenduskava muudatused kiideti heaks kalandusega tegelevate asutuste ning kalandussektori esindusorganisatsioonide poolt 16. aprillil 2026. a toimunud Euroopa Merendus- Kalandus- ja Vesiviljelusfondi seirekomisjoni istungil.